

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΟΜΑΔΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
01/02/2026

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κείμενο αναφοράς: Αριστοτέλης, Ἠθικὰ Νικομάχεια, Β 6.4-8, 1106a26-b7

Ἐν παντί δὴ συνεχεῖ καὶ διαιρετῶ ἔστι λαβεῖν τὸ μὲν πλεῖον τὸ δ' ἔλαττον τὸ δ' ἴσον, καὶ ταῦτα ἢ κατ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἢ πρὸς ἡμᾶς... Λέγω δὲ τοῦ μὲν πράγματος μέσον τὸ ἴσον ἀπέχον ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων, ὅπερ ἔστιν ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πᾶσιν, πρὸς ἡμᾶς δὲ ὃ μήτε πλεονάζει μήτε ἐλλείπει· τοῦτο δ' οὐχ ἓν, οὐδὲ ταῦτὸν πᾶσιν. Οἷον εἰ τὰ δέκα πολλὰ τὰ δὲ δύο ὀλίγα, τὰ ἐξ μέσα λαμβάνουσι κατὰ τὸ πρᾶγμα· ἴσφ γὰρ ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται· τοῦτο δὲ μέσον ἔστι κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἀναλογίαν. Τὸ δὲ πρὸς ἡμᾶς οὐχ οὕτω ληπτέον· οὐ γὰρ εἴ τῳ δέκα μναῖ φαγεῖν πολὺ δύο δὲ ὀλίγον, ὃ ἀλείπτῃς ἐξ μναῶν προστάξει· ἔστι γὰρ ἴσως καὶ τοῦτο πολὺ τῷ ληψομένῳ ἢ ὀλίγον· Μίλωνι μὲν γὰρ ὀλίγον, τῷ δὲ ἀρχομένῳ τῶν γυμνασίων πολὺ. Ὅμοίως ἐπὶ δρόμου καὶ πάλης. Οὕτω δὴ πᾶς ἐπιστήμων τὴν ὑπερβολὴν μὲν καὶ τὴν ἔλλειψιν φεύγει, τὸ δὲ μέσον ζητεῖ καὶ τοῦθ' αἰρεῖται, μέσον δὲ οὐ τὸ τοῦ πράγματος ἀλλὰ τὸ πρὸς ἡμᾶς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.a. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Αριστοτέλης υποστηρίζει ότι κάθε πράγμα που είναι συνεχές και γι' αυτό άπειρα διαιρέσιμο, μπορεί να χωριστεί χάρη στη διαιρετότητά του με έναν τρόπο.
2. Το μέσο για τον άνθρωπο συμφωνεί με τις διδασκαλίες της αριθμητικής.
3. Ο ἐπιστήμων ψάχνει να βρει το μέσο που προσδιορίζεται με υποκειμενικά κριτήρια.

(Μονάδες 6)

β. Τι θέλει να πει ο Αριστοτέλης με τη φράση *συνεχές και διαιρετόν*. (περίπου 100 λέξεις)

(Μονάδες 4)

(Μονάδες 10)

B.1. Με ποιον επαγωγικό συλλογισμό, ο Αριστοτέλης προσπαθεί να αποδείξει ότι το μέσο που μπορεί να ισχύσει για τον άνθρωπο προσδιορίζεται με υποκειμενικά και όχι αντικειμενικά κριτήρια; (Να γίνει πλήρης καταγραφή και ανάλυση του συλλογισμού).

(Μονάδες 10)

B.2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πολιτεία, 486 d-487a (μετάφραση Ι. Ν. Γρυπάρης)

Αλλά και μια φύση άμουση και αφιλόκαλη πού αλλού θα πούμε πως τραβά φυσικά στην ασυμμετρία.

Πού αλλού βέβαια;

Νομίζεις όμως πως η αλήθεια έχει περισσότερη σχέση με τη συμμετρία ή την ασυμμετρία;

Με τη συμμετρία.

Πρέπει λοιπόν εκτός από τ' άλλα να ζητούμε μια διάνοια προικισμένη από τη φύση έτσι που ν' αγαπά τη συμμετρία και τη χάρη και που η έμφυτη προδιάθεσή της θα την οδηγά εύκολα προς το καθαυτό ον.

Πώς όχι;

Αλλά στάσου· μήπως σου περνά κάπως η ιδέα, πως όλες αυτές οι ιδιότητες που απαριθμήσαμε, δεν είναι και συνέπεια η μια της άλλης και απαραίτητες για την ψυχή που πρόκειται να μεταλάβει, όσο παίρνει αρκετά από το ον;

Και πολύ μάλιστα απαραίτητες.

Να συγκρίνετε το παραπάνω απόσπασμα από την *Πολιτεία* του Πλάτωνα με το διδαγμένο κείμενο από τα *Ηθικά Νικομάχεια* του Αριστοτέλη.

B3. Να βρείτε στο **αρχαίο διδαγμένο κείμενο** που σας δίνεται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

λάφυρο:

μέθεξι:

ταξίαρχος:

αναδρομή:

λιθοβολισμός:

(Μονάδες 10)

B4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω διατυπώσεις ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Ο Αριστοτέλης έφτασε στην Αθήνα το 367 π.Χ.
2. Για την αγωγή του Αλεξάνδρου ο Αριστοτέλης χρησιμοποίησε κατά κύριο λόγο τη δραματική ποίηση.
3. Στην αρχαιότητα υπήρχε το ανέκδοτο ότι ο Πλάτωνας έδωσε στον Αριστοτέλη το παρανόμι «ο Νους».
4. Ο Αριστοτέλης με τα *Ηθικά Νικομάχεια* προσπάθησε να ορίσει το περιεχόμενο και τους στόχους δύο επιστημών που άρχισαν να κάνουν, τότε για πρώτη φορά, την εμφάνισή τους: της ηθικής και της αγωγής.
5. Ο ορισμός της *ευδαιμονίας* δόθηκε από τον Αριστοτέλη στο τέλος του Α' βιβλίου των *Ηθικών Νικομαχείων*.

(Μονάδες 10)

Καλή επιτυχία!

Τα θέματα επιμελήθηκε ο καθηγητής:

Κωνσταντίνος Σκουμπόπουλος